

ROIB

RIJKSDIENST VOOR HET OUDHEIDKUNDIG BODEMONDERZOEK

Glasvondsten uit de beerkelder van Cruydenborgh

J.F.P. Kottman

Overdruk uit: Westerheem 41, 1992, blz. 210-226

OVERDRUKKEN NR. **419**

Glasvondsten uit de beerkelder van Cruydenborgh

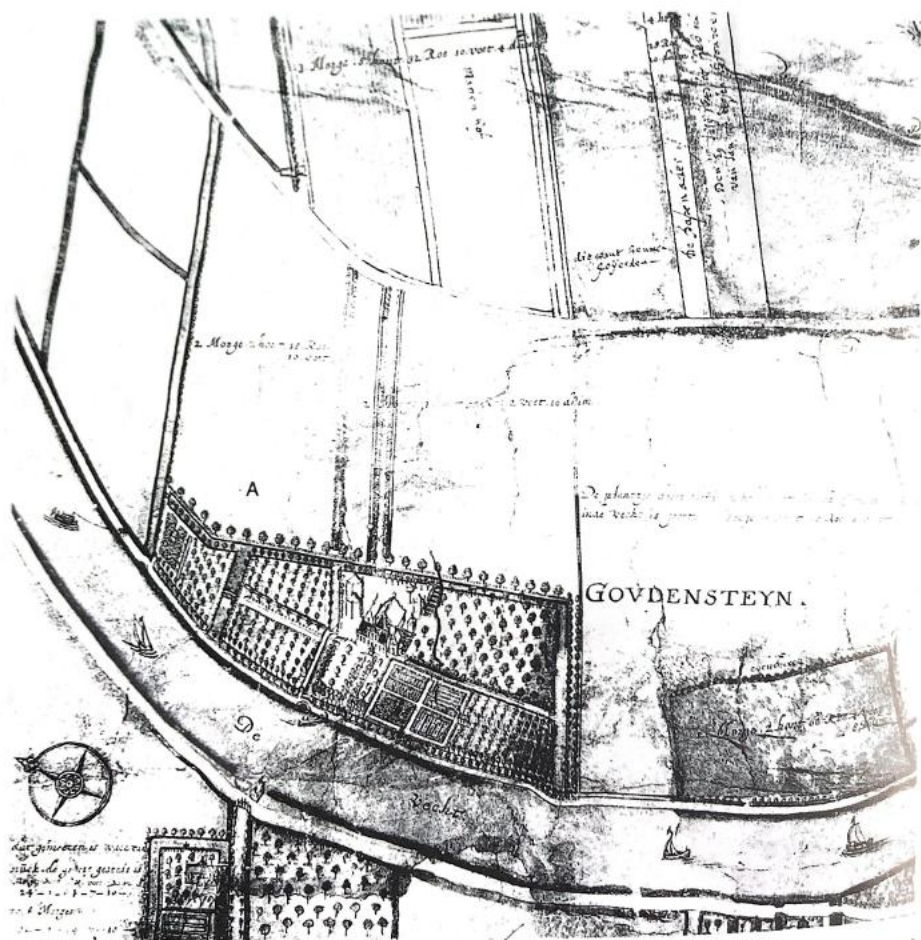
J. F. P. Kottman

In de winter en het voorjaar van 1991 is door de archeologische werkgroep van de Historische Kring Maarssen een onderzoek gedaan naar de overblijfselen van een buitenhuis uit de 17e eeuw nabij de Vecht. De plaats waar de fundamenteën van het huis ongeveer moesten liggen, was bekend. Dit huis, genaamd Endelhoven, is in 1977 afgebroken, nadat het door meer dan tien jaren leegstand tot een bouwval was afge-

takeld. De mogelijkheid tot onderzoek werd geboden, omdat op deze plaats de nieuwbouw plaatsvond van een complex waarin het Gemeentelijk Administratie Kantoor van de gemeente Maarssen gevestigd zou worden.

Geschiedenis van het huis

In 1608 kocht de door de huidenhandel rijk geworden Amsterdamse regent Jan Ja-

1. Detail van de kaart uit 1629 van Balthasar Florisz. van Berckenrode. (Familie-archief Van der Muelen inv. nr. 66). A: Het nog onbebouwde gebied waar later Cruydenborgh komt.

cobsz. Bal, alias Huydecoper (1541-1624), in Maarsseveen langs de Vecht een boerderij met landerijen, genaamd Goudenhoef. De boerderij werd tot een buitenhuis veranderd en omgedoopt in Goudestein. Na de dood van Jan Jacobsz. erfde zijn zoon Joan Huydecoper (1569-1661) het huis en de landerijen. Joan liet in 1628 het huis verbouwen. Hij bouwde een nieuwe vleugel bij de voorzijde van de oude boerderij aan. Zo ontstond het eerste echte buitenhuis langs de Vecht.

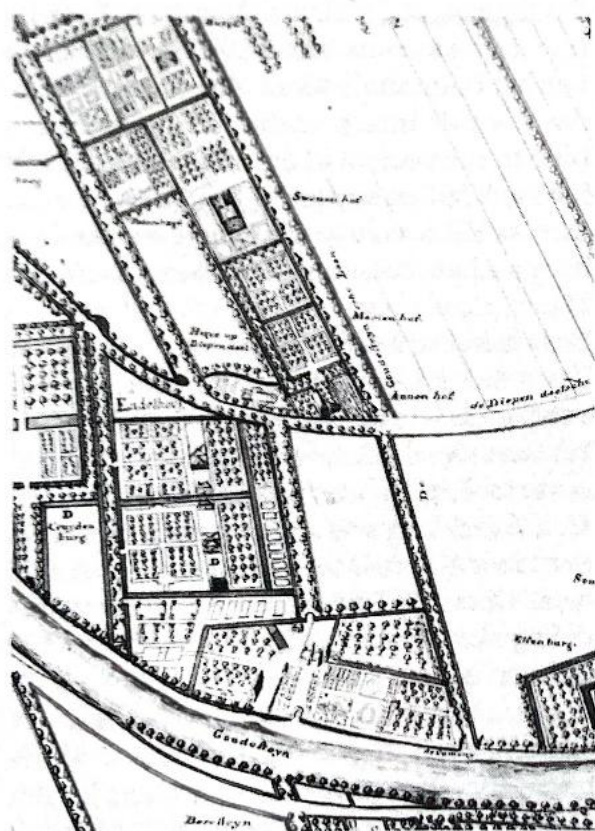
Er is een topografische kaart van dit gebied gemaakt door Balthasar Florisz. van Berckenrode in 1629. Op deze kaart, gemaakt in opdracht van Joan Huydecoper, is het buitenhuis Goudestein met erf en omliggende gronden vastgelegd (afb. 1). Klaarblijkelijk wilde Joan van Maarsseveen een groot luthovengebied maken, waar de Amsterdamse elite de zomers kon doorbrengen. Om deze plannen te kunnen realiseren, kocht Joan meerdere landerijen

langs de oevers van de Vecht op. Hij liet de grond verbeteren door de aanleg van sloten en door beplantingen en verkocht deze terreinen weer met flinke winst aan Amsterdammers die een geschikte plaats zochten om een buitenhuis te kunnen bouwen¹.

Ook zijn eigen buitenplaats Goudestein liet hij in 1645 verbouwen. Het achterste gedeelte, dat nog uit de oude boerderij bestond, liet hij vernieuwen. Hiermee was zijn huis voltooid. Hij richtte nu zijn aandacht op de ontwikkeling van de resterende gebieden. Joan splitste de om zijn erf liggende terreinen op in kleine eenheden, waarvan hij sommige onbebouwd verkocht of verhuurde. Op andere liet hij een huis bouwen, waarna ook deze stukken grond werden verhuurd of verkocht. Deze kavels waren zo groot, dat er een comfortabel huis met sier- en moestuinen op paste. Een achter zijn erf liggend terrein deelde hij op deze wijze in tweeën. Op de kaart van J. Colom uit 1651 is deze indeling afgebeeld. Deze kaart is in 1660 gekopieerd en hierop komt de naam Cruydenburg voor bij het aan de Vechtzijde liggende kavel (afb. 2).

De historische gegevens

In een testament van Joan Huydecoper uit 1647, waarin hij Goudestein aan zijn zoon naliet, wordt de verkoop vermeld van „de hofstede Cruydenborgh” aan Gideon Cruydenier, koopman uit Amsterdam. Cruydenborgh werd na de dood van Gideon in 1655 aan zijn zoon Gideon jr. nagelaten. Deze bleef eigenaar tot 1664, waarna hij het verkocht aan de weduwe van Jacob de Bruin, Anna Jans². In 1669 verkocht Anna het buiten aan Hendrick Haacx. Inmiddels had het huis een naamsverandering ondergaan en werd nu Bruynenburgh genoemd. In 1735 werd het huis opnieuw verkocht, nu aan Jan Frederik Teekman, Heer van 't Hoogland. Het verdere verloop van de geschiedenis van het huis is binnen het bestek van dit artikel van minder belang, omdat de vondsten uit de beerkelder dateren tot aan 1725. Vermeldenswaard is nog wel, dat Jan Frederik Teekman ook het huis uit het naastliggende kavel, genaamd Endelhoven, in z'n bezit kreeg in 1736. Een

2. Detail van de kaart „Een klein gedeelte vande heerlykheit van Maarseveen” naar Jacob Colom uit 1660. Het huis Cruydenburg is hierop afgebeeld boven de letter D.

3. Foto van het huis Endelhoven, ca. 1970.

latere eigenaar van de beide huizen, Hendrik Jan van Naarden, liet de naam Bruynenburgh vervallen, waardoor de naam Endelhoven gold voor de beide huizen. Na 1883 werd het oorspronkelijke Endelhoven afgebroken. Het door de werkgroep onderzochte huis bleef tot aan de afbraak in 1977 over onder de naam Endelhoven (afb. 3).

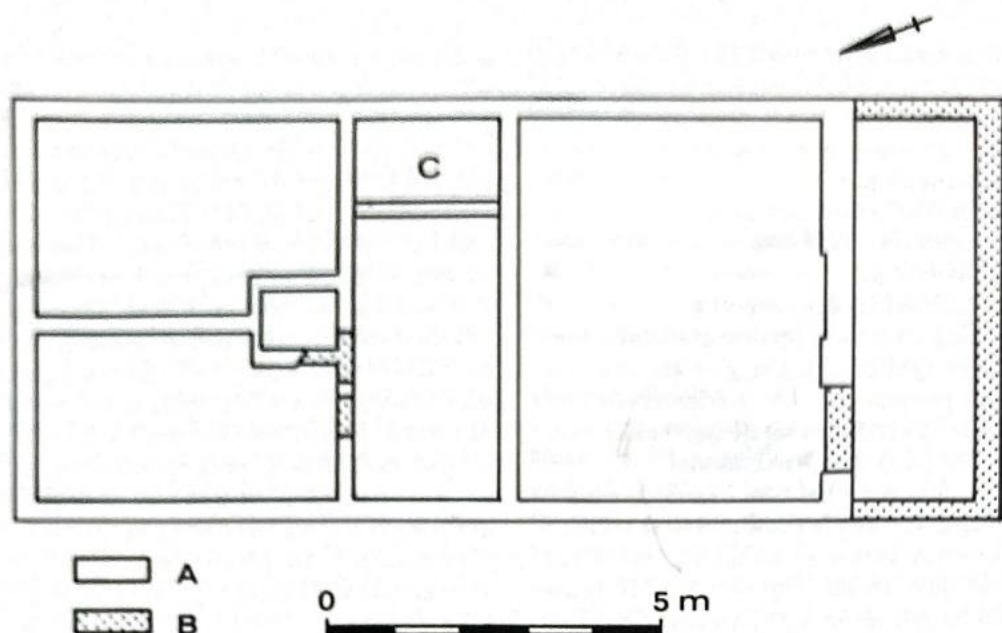
Bewoners

Het hoeft niet zo te zijn dat de eigenaars van de huizen ook altijd de daadwerkelijke bewoners geweest zijn. De gegevens hierover zijn beperkt. In het lidmatenregister van de Nederlandse Hervormde Kerk te Maarssen wordt vermeld dat in 1678 Maria van Wilburgh j(onge) d(ame) en Ida Hartmans d(ienst) m(eid), die op Bruynenburgh verbleven, waren vertrokken. De zogenaamde familiegedlijsten, waarin belastingplichtigen vermeld werden, verschaffen meer duidelijkheid over de bewoners. Dit familieged moest namelijk niet door de eigenaar, maar door de bewoner van een huis betaald worden. Op de lijst van 1723 wordt vermeld: „de heer Abraham Pereira op Bruynenburgh” belast voor 18 gulden en 10 stuivers. Ook op de lijsten van 1721 en 1722 komt Abraham Pereira voor³. Bij de vondsten uit de beerkelder bevindt zich

een zogenaamd koosjer vleesloodje, dat aangeeft dat het vlees volgens de joodse riten geslacht is. Deze vondst is waarschijnlijk afkomstig van de bewoner met de Portugees-joodse naam Abraham Pereira. Dat de bewoners niet altijd de eigenaars van het buitenhuis waren, heeft consequenties voor de interpretatie van de vondsten binnen een sociaal kader. De huurders van het huis zullen waarschijnlijk niet de rijkdom hebben van de eigenaar-bewoner die het pand als tweede huis in bezit heeft.

Bouwhistorisch onderzoek

Door het vrijgraven van de funderingen werden de afmetingen en de indeling van het huis weer zichtbaar. De lengte van het oorspronkelijke huis was 12.50 meter (afb. 4). De indeling was symmetrisch: gescheiden door het middendeel met achterin de beerkelder. De linker ruimte had een tweedeling met een kelder aan de voorzijde. De rechter ruimte was vermoedelijk de keuken. Uit historische gegevens is bekend, dat het huis in de loop van de 19e eeuw wisselend gebruikt is, onder meer als verpleegtehuis, pensioonaat en leerschool voor meisjes⁴. Door een aanbouw uit de 19e eeuw werd het huis uitgebreid tot 14.75 meter. Dit werd bij het onderzoek zichtbaar door een koude aanbouw van het fundament en

4. Overzicht van de funderingsresten. A: Oorspronkelijke funderingen. B: 19e-eeuwse aanbouw. C: Beerkelder.

een ander steenformaat hiervan. Aannemelijk is, dat deze uitbreiding plaatsvond ten behoeve van één van de hierboven genoemde functies van het huis.

De beerkelder

De binnenmaten van de beerkelder waren 1.25 m bij 2.10 m. De ongeveer 70 cm dikke bovenlaag van de inhoud bestond uit verstoorte zandige grond. Hierin lagen, naast bakstenen van het tongewelf, enkele pijpekoppen uit de tweede helft van de 18e eeuw en een aantal wandtegels die tot een tableau of schouwstuk behoren. De daaronder gelegen vondstenlaag was van een iets hardere grond en ongeveer 20 cm dik. Een deel van de vondsten lag in de rechterachterzijde van de kelder geconcentreerd. Glascherven vormden het grootste deel van deze vondsten. Omdat de vondstenlaag volledig uitgegraven en op een twee millimeterzeef gezeefd is, zijn ook de kleinste glasscherfjes hierin teruggevonden. Wat de datering van de inhoud van de beerkelder betreft, mogen we aannemen dat het vroegste materiaal van deze kelder uit enkele jaren voor het midden van de 17e eeuw stamt. Dit is op te maken uit de historische

informatie. De vormkenmerken van het jongste glas en ceramiek uit de beerkelder wijzen op een gebruik van de kelder tot aan het tweede kwart van de 18e eeuw.

De voorwerpen van glas

De uitgezochte en gemonteerde glasscherven leverden in totaal 53 glazen voorwerpen op. Deze zijn, afgezien van een glazen vogeldrinkbakje, in vier groepen in te delen, namelijk bekers, flessen, kelkgladen en roemers.

Bekers

De 17 gevonden beker glazen zijn allemaal van helder (kleurloos) glas. Acht bekers hebben een laag cilindrisch model. Eén van deze bekers heeft een eenvoudige onversierde vorm (gl-bek-5). De andere zijn in een vorm geblazen waardoor een traanversiering in reliëf is ontstaan. Zij staan op drie, heldere of blauwe, braamnoppen (gl-bek-15). Aan de onderzijde van deze bekers is een stervormig reliëf zichtbaar met daarbinnen een rozet van negen tranen. De verspringende horizontale tranenrijen op de wand van de bekers bestaan hier ook uit negen stuks. Eén beker heeft tien tranen

aan de onderzijde en ook tien tranen per rij op de bekerwand. Hoewel dergelijke bekers al wat eerder in de 17e eeuw voorkomen, zullen ze waarschijnlijk in de tweede helft van die eeuw populair geweest zijn. In deze beerkelder betreft het de grootste groep bekers, maar ook in andere vondstcomplexen uit deze periode komen zij voor⁵. Er is van deze bekers een variant gevonden met voetring en staand op drie afgeplatte bolpootjes (gl-bek-13). Dit glas zal ook wat hoger geweest zijn. De overige zeven 17e-eeuwse beker glazen uit de beerkelder hebben een hoog cilindrisch model.

Hoge bekers uit het eind van de 16e eeuw en begin van de 17e eeuw zijn vaak conisch van vorm met een uitstaande lip. Deze vorm gaat in de loop van de 17e eeuw geleidelijk over in het cilindrische model⁶. Twee van de gevonden exemplaren zijn met witte glasdraden versierd (gl-bek-9). Deze versiering wordt „fetro à fili” genoemd. Bij het ene glas zijn 26 glasdraden gebruikt, die spiraliserend vanaf de bodem naar links omhoog lopen en bij het tweede glas zijn 59 glasdraden gebruikt, die naar rechts omhoog draaien. Een soortgelijke versieringstechniek kennen we van beker glazen uit de eerste helft van de 17e eeuw. Maar in die gevallen is de lip meestal naar buiten uitgebogen en wordt de diameter naar boven toe groter⁷.

Twee hoge bekers uit de beerkelder hebben geen enkele versiering (gl-bek-21). Er is één beker gevonden met een versiering van drie bundeltjes blauwe glasdraden, die vanaf de geribde voetring golvend in diagonale richting over het glas lopen. De beëindiging van deze glasdraden, op een derde van de hoogte van het glas, wordt gevormd door een klauwvormige spreiding van de glasbundeltjes. Daarboven is een horizontale geribde glasdraad aangebracht (gl-bek-29). Dergelijke glazen worden wel kometenbekers genoemd, naar de verschijning van de komeet „Halley”⁸. Maar het is ook mogelijk dat deze versiering gebaseerd is op soortgelijk gevormde handgrepen van Venetiaanse glazen vazen⁹.

Enkele zeer dunwandige fragmenten behoren tot een beker glas, dat in een mal is

geblazen en waarbij verticale ribben zijn ontstaan, die daarna paarsgewijs met regelmaat zijn toegeknepen (gl-bek-10). Er zijn fragmenten uit de beerkelder van een conisch bekertje, dat versierd is in radgravuretechniek (gl-bek-6). Hierbij worden met behulp van een snel draaiend wielje figuren in het glas geslepen. Herkenbaar zijn een horizontale rank met bladeren, enkele dwarsstreepjes onder elkaar en een zon. Bekende complete exemplaren wijzen uit dat zo'n voorstelling bestaat uit: onder de rand de horizontale lijn met bladmotief, in het middendeel twee bootjes tussen zonnen en een druiventros met blad en op het onderste deel rondom golf- en krulornamenten¹⁰. In plaats van de bootjes worden ook wel huizen afgebeeld op dergelijke glazen.

Flessen

Er zijn in totaal elf flessen in de beerput gevonden. Drie hiervan hebben waarschijnlijk als voorraadfles gediend, zoals de twee blauwgroene vierzijdige flessen met een hoogte van ongeveer 27 cm en een breedte van 11 cm (gl-fle-7). Dit type fles, dat behalve als voorraadfles ook als wijn- en apothekersfles bekend is, komt al in de eerste helft van de 17e eeuw voor¹¹. Een tweede type, dat door z'n grote inhoud ook tot de voorraadflessen te rekenen valt, is nog niet eerder gepubliceerd. Deze lichtgroene fles is cilindrisch van vorm en heeft een lange hals met uitstaande lip. De bodem is opgestoken (gl-fle-34)¹². Opvallend is de geringe wanddikte - gemiddeld tussen de 1 en 2 mm - bij deze grote fles. In de beerkelder is slechts één wijnfles gevonden (gl-fle-5). Bij beerkelders en putten later in de 18e eeuw is het aandeel wijnflessen meestal groter. De overige flessen uit de beerkelder komen vaker in 17e-eeuwse vondstcomplexen voor, zoals een achzijdige fles (gl-fle-4) en de bolle flesjes met uitstaande lip (gl-fle-10) of omgeslagen rand (gl-fle-9). Ook de cilindrische medicijnflesjes passen in dit beeld (gl-fle-11). Soms treffen we, zoals hier, een vierzijdig flesje (gl-fle-33) aan.

Kelkglazen

De beerkelder heeft 11 kelkglazen opgeleverd, die alle uit helder glas vervaardigd zijn. Een kelkglas, waarvan alleen de stam aanwezig is, behoort, gezien de bolle nodus met verticale ribben, toe aan een bij 17e-eeuwse glasvondsten veel voorkomend type kelkglas (gl-kel-13). De kelkvorm, hier waarschijnlijk een komvormige, is in diverse uitvoeringen bekend¹³, onder andere met reliëf dat tot stand is gekomen met behulp van een mal. Ook zijn deze glazen bekend in kleur, bijvoorbeeld in blauw of smaragdgroen. Eveneens populair gedurende de gehele 17e eeuw is het kelkglas met balustervormige stam. Bij 16e-eeuwse Venetiaanse kelkglazen zien we al de, dan vaak slanke, baluster toegepast. In de „à la façon de Venice“-ateliers van Europa wordt de balusterstam ook toegepast. De balusterkelkglazen uit de eerste helft van de 17e eeuw hebben dikwijls fraaie evenwichtige vormverhoudingen. Later in de 17e eeuw komen balusters voor die wat boller en lomper zijn. Vaak zijn ze dan aan vier zijden ingedeukt. Dat maakt de vorm weer wat sierlijker, zoals de drie exemplaren uit deze beerkelder laten zien (gl-kel-14). Over lompheid gesproken, één kelkglas uit de beerkelder is met de op een luchtbel na massieve balusterstam en dito kelkbodem, in vergelijking met 17e-eeuwse glazen, een grof produkt (gl-kel-28). Dergelijke zware glazen geven een smaakverandering weer tegen het einde van de 17e eeuw. Deze stijlverandering begint al bij de hierboven besproken balusterglazen uit de beerkelder en is zichtbaar aan het dikke bodemgedeelte van deze kelkglazen. Een eenvoudig kelkglas uit de beerkelder heeft deze mode nog niet gevolgd; de dunwandigheid ervan past binnen de 17e-eeuwse traditie (gl-kel-29).

Roemers

Uit de beerkelder kwamen 15 groene roemers. Blijkbaar is het in deze periode in dit buitenhuis een veel gebruikt wijnglas. Dertien exemplaren zijn ongeveer even groot en behoren tot eenzelfde type (gl-roe-2). Twee stuks zijn groter en hebben een

inhoud van ongeveer 300 cc. Dit is twee keer zo veel als die van het kleinere model (gl-roe-3).

Vogeldrinkbakje

Bijzonder is het fraaie, heldere vogeldrinkbakje met een sierlijke knop. Het bakje is afgezet met een blauwe rand (gl-vog-1). Dit type is nog niet eerder in de literatuur vermeld.

Overige vondsten

De overige vondsten uit de beerkelder bestaan uit: 10 porseleinen kopjes (p-kop-1) en 6 schoteltjes (p-bor-1), 6 faience-kopjes (f-kop-1) en 5 schoteltjes (f-bor-8), 2 witte faience-borden (f-bor-2), 2 gedecoreerde faience-borden (f-bor-10), waarvan één met een afbeelding van een bloemenvaas en een zogenaamde „wan-li“ randversiering, 2 faience-waaierschotels (f-plo-1) en 1 zalfpotje (f-zal-1). Van roodbakkend aardewerk zijn 2 testen (r-tes-1) en 1 steelkom (r-stk-2) teruggevonden. Verder werd 1 steengoed kan (s2-kan-6) aangetroffen. 7 pijpen, waarvan drie compleet met steel, uit de periode 1640-1675 kwamen ook uit de beerkelder tevoorschijn¹⁴. Verder zijn enkele lakzegels gevonden, een schoen, een vleesloodje en een ivoren kammetje met twee rijen tanden.

Samenvatting

Uit publikaties over 17e-eeuwse glazen die de laatste jaren verschenen zijn, blijkt dat het nog steeds moeilijk is om de vroege glastypen te onderscheiden van de modellen die in de tweede helft van de 17e eeuw gangbaar waren. Veelal betreft het hier inventarisaties van de inhoud van beerputten die een langere omlooptijd hebben. Daarom is het belangrijk dat kortlopende complexen beschreven worden, waarbij historische gegevens aanwijzingen geven voor datering van de gevonden glastypen. Mogelijk geldt voor een aantal 17e-eeuwse glastypen dat zij in het begin van de 17e eeuw in Zuidnederlandse ateliers vervaardigd werden, zoals bijvoorbeeld (gl-bek-29), maar dat Noordnederlandse bedrijven deze glastypen overnamen. Deze glazen

werden hier populair bij de middenlaag van de bevolking. De glasvondsten uit dit buitenhuis bij de Vecht behoren kwalitatief niet tot een uitzonderingsgroep. Zij geven het normale beeld dat men van een burgerlijk middenstands-milieu in de tweede helft van de 17e eeuw kan verwachten. Overigens zijn er wel luxe en gegraveerde glazen bekend, afkomstig uit buitenhuizen¹⁵. Meestal zijn deze glazen overgeleverd en hebben ze waarschijnlijk in de vitrinekast van zo'n buitenhuis gestaan. Er werd niet uit gedronken en ze kwamen niet in de beerkelder terecht. Als gebruiksglas nam de Hollandse koopman kennelijk genoeg met glazen die niet uitzonderlijk van soort waren.

In het derde kwart van de 17e eeuw werd het huis niet meer door de eigenaar bewoond, maar door huurders. Daardoor is de sociale status van de bewoners moeilijker te bepalen, maar ook hier was de keuze van drinkglazen, zoals uit de beerkelder blijkt, niet uitzonderlijk.

Noten

- 1 Ottenheim 1991, p. 131-137.
- 2 Smits 1992, p. 68.
- 3 Smits 1992, p. 74.
- 4 Witte 1992, p. 79.
- 5 Henkes 1989, p. 113-115; Kottman 1990, p. 220.
- 6 Zie ook Wijnman 1982; en De Boer 1988.
- 7 Baart e.a. 1986, p. 60.
- 8 Henkes 1989, p. 329-334.
- 9 Petricoli 1973, p. 88 fig. 14-15.
- 10 Henkes 1973, p. 23, fig. 15.
- 11 Mc Nulty 1971, p. 103.
- 12 Dit model lijkt nog het meest op een gereconstrueerde voorraadfles uit Groningen. Met dit verschil dat de Groningse fles afgeplat is. Henkes en Stam 1988, p. 218 afb. 242.
- 13 Zie bijvoorbeeld Kottman 1990, p. 229 afb. 224-225.
- 14 Duco 1987, p. 32-33.
- 15 Bijvoorbeeld radgraveerde roemers van hoge kwaliteit van Joan Huydecoper zijn aanwezig in het Haags Gemeentemuseum en het Centraal Museum Utrecht. Dito heldere beekerglazen in het Rijksmuseum te Amsterdam.

Literatuur

Baart, J. M., W. Krook en A. C. Lagerweij,
216

1986. Herstellung und Gebrauch von Trinkglas in Amsterdam (1580-1640). In: *Glasmuseum Wertheim, Spechterglaser*. Wertheim, 55-84.
- Boer, A. P. de, 1988. De glasvondsten. In: J. A. Brongers (red.), *Archeologie en geschiedenis van een bouwplaats in Amersfoort*. Amersfoort, 73-83.
- Clevis, H., en J. Kottman, 1989. *Weggegooid en teruggevonden, Aardewerk en glas uit Deventer vondstcomplexen 1375-1750*. Kampen.
- Duco, D. H., 1987. *De Nederlandse kleipijp. Handboek voor dateren en determineren*. Leiden.
- Henkes, H. E., 1973. Glasvondsten afkomstig van het kasteel „Valckensteyn” te Poortugaal. *Holland* 5, 19-32.
- Henkes, H. E., en G. H. Stam, 1988. Gebruiksglas. In: H. Broekhuizen e.a. (red.), *Kattendiep Deurgaven, Historisch-archeologisch onderzoek aan de noordzijde van het Gedempte Kattendiep te Groningen*. Groningen, 195-229.
- Henkes, H. E., 1989. Kometenbekers. *Antiek* 23, 329-334.
- Kottman, J. F. P., 1990. Glas. In: H. Clevis en M. Smit, *Verscholen in vuil. Archeologische vondsten uit Kampen 1375-1925*. Kampen, 59-69, 217-240.
- Kottman, J. F. P., 1991. Flessen, glazen en een tazza. In: J. Thijssen (red.), *Tot de bodem uitgezocht, Glas en ceramiek uit een beerput van de „Hof van Batenburg” te Nijmegen 1375-1850*. Nijmegen, 32-39, 128-158.
- Mc Nulty, R., 1971. Common beverage bottles: their production, use and forms in 17th- and 18th-century Netherlands, part I. *Journal of Glass Studies* 13, 91-119.
- Ottenheim, K. A., 1991. Philips Vingboons en Joan Huydecoper van Maarsseveen, projectontwikkelaars aan de Vecht. *Maandblad Oud-Utrecht*, 131-137.
- Petricoli, S., 1973. The Gnalic wreck: the glass. *Journal of Glass Studies* 15, 85-92.
- Smits, W., 1992. Cruydenborgh, Bruynenburgh, Endelhof, Endelhoven. *Historische Kring Maarssen* 18, 67-76.
- Wijnman, H. F., e.a., 1982. Twee vondstcomplexen, „De afvalkuil van dr. Peutius” en een beerput. In: W. J. van Hoorn (red.), *Observantenklooster Amersfoort*. Amersfoort, 154-159.
- Witte, J. H., 1992. Opraving Cruydenburg/-Bruynenburgh/Endelhoven. *Historische Kring Maarssen* 18, 77-84.

Emmaweg 8
3603 AM Maarssen

Datering in kwart eeuwen: a, b, c, d. In halve eeuwen: A, B.

Het glas is op schaal 1 : 2 afgebeeld, tenzij anders vermeld.

Indien de functie/naam van een * is voorzien, kan het voorwerp niet met zekerheid worden gereconstrueerd.

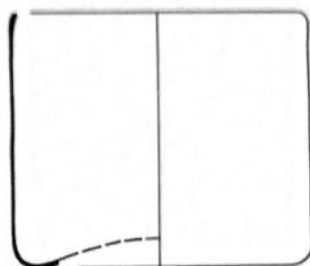
Catalogus

Lijst van typen

gl-bek-5	1
gl-bek-6	1
gl-bek-9	2
gl-bek-10	1
gl-bek-13	1
gl-bek-15	7
gl-bek-21	2
gl-bek-29	1
gl-bek-?	1
gl-fle-4	1
gl-fle-5	1
gl-fle-7	2
gl-fle-9	1
gl-fle-10	1
gl-fle-11	1
gl-fle-33	1
gl-fle-34	1
gl-fle-?	2
gl-kei-13	1
gl-kei-14	3
gl-kei-28	1
gl-kei-29	1
gl-kei-?	2
gl-roe-2	13
gl-roe-3	2
gl-vog-1	1
gl-?	1
Totaal	53

Toelichting

- 1: inventarisnummer
- 2: typenummer
- 3: datering
- 4: afmeting breedte/hoogte
- 5: kleur
- 6: versiering
- 7: bodem
- 8: functie/naam
- 9: literatuur
- 10: afbeeldingen

Tek. 1

- 1: cru-1
- 2: gl-bek-5
- 3: 17B
- 4: 8.0/-
- 5: helder
- 6:
- 7:
- 8: beker*
- 9: Clevis/Kottman 1989, p. 135 afb. 50-10-78
- 10: tek. 1

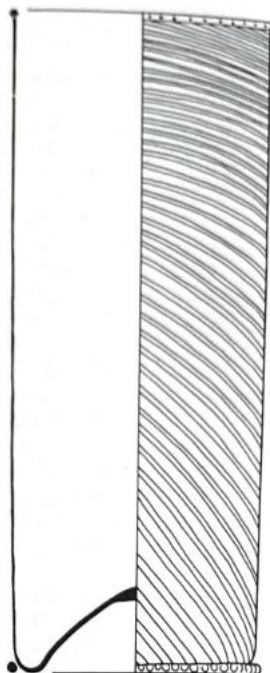

Tek. 2

- 1: cru-2
- 2: gl-bek-6
- 3: 18A
- 4:
- 5: helder
- 6: radgravure
- 7: vlak
- 8: beker*
- 9: Clevis/Kottman 1989, p. 136 afb. 50-10-1
- 10: tek. 2

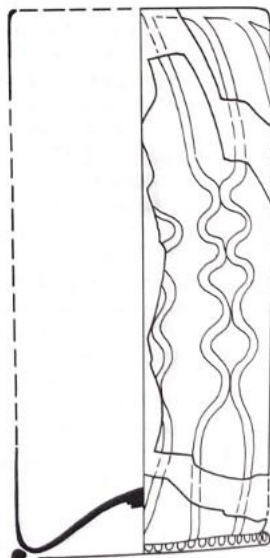
Foto 3

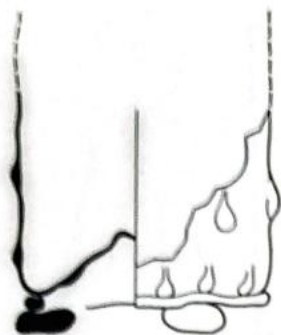
Tek. 3

- 1: cru-3
- 2: gl-bek-9
- 3: 17B
- 4: 7.0/18.5
- 5: helder, blauw
- 6: „fetro a fili”, mondrand met blauwe glas-
draad afgezet
- 7: opgestoken bodem, geribde voetring
- 8: beker
- 9: Kottman 1990, p. 128 afb. 192
- 10: foto 3, tek. 3

- 1: cru-4
- 2: gl-bek-10
- 3: 17B
- 4: 7.0/-
- 5: helder
- 6: netwerk, 14 ribben
- 7: opgestoken bodem, geribde voetring
- 8: beker, netwerkbeker*
- 9: Kottman 1990, p. 219 afb. 193
- 10: tek. 4

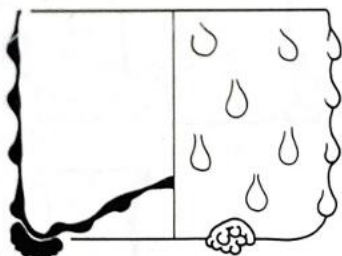

Tek. 4

Tek. 5

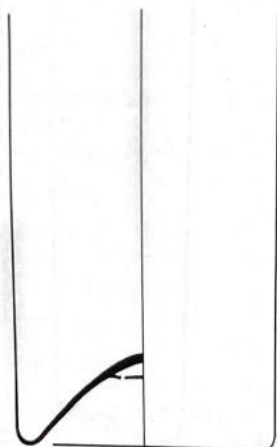
- 1: cru-5
- 2: gl-bek-13
- 3: 17B
- 4: 7.0/-
- 5: helder
- 6: rijen van 10 tranen
- 7: opgestoken bodem, 3 afgeplatte bolpootjes
- 8: beker, tranenbeker*
- 9: Kottman 1990, p. 220 afb. 197
- 10: tek. 5

Tek. 6

Foto 6

Tek. 7

- 1: cru-6
- 2: gl-bek-15
- 3: 17B
- 4: 9.0/7.0
- 5: helder
- 6: rijen van 9 tranen
- 7: opgebolde bodem, braamnop
- 8: beker, tranenbeker
- 9: Kottman 1990, p. 220 afb. 199
- 10: tek. 6, foto 6

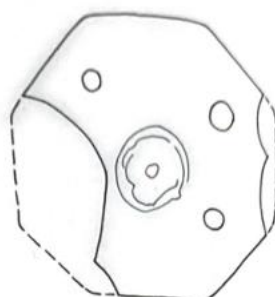
- 1: cru-7
- 2: gl-bek-21
- 3: 17B
- 4: 7.5/-
- 5: helder
- 6:
- 7: opgestoken bodem
- 8: beker*
- 9: Kottman 1991, p. 130 afb. 226
- 10: tek. 7

Foto 8

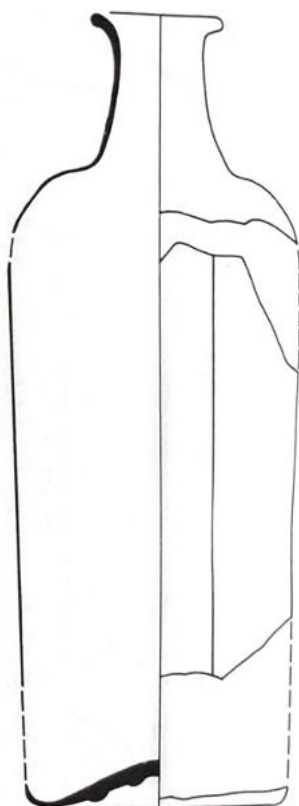

Tek. 8

- 1: cru-8
- 2: gl-bek-29
- 3: 17
- 4: 6.5/18.0
- 5: helder, blauw
- 6: geribde glasdraad winding, drie vanaf de bodem naar rechts diagonaal draaiende blauwe glasdraden in klauwtje eindigend
- 7: opgebolde bodem, geribde voetring
- 8: beker
- 9: Henkes/Stam 1988, p. 210 afb. 226
- 10: foto 8, tek. 8

- 1: cru-9
- 2: gl-fle-4
- 3: 17
- 4:
- 5: groen
- 6: achtszijdig
- 7: opgebolde bodem
- 8: fles*
- 9: Kottman 1990, p. 223 afb. 206
- 10: tek. 9

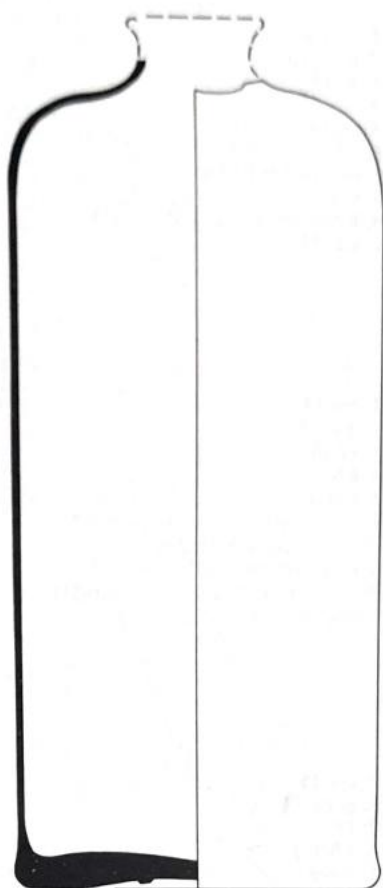

Tek. 9

Tek. 10

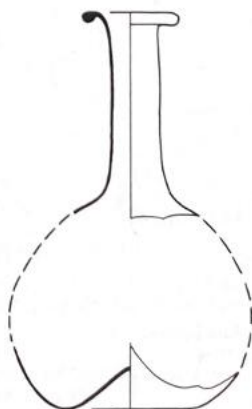
- 1: cru-10
- 2: gl-fle-5
- 3: 17B
- 4: 14.0/-
- 5: groen
- 6:
- 7: licht opgebolde bodem
- 8: wijnfles*
- 9: Kottman 1990, p. 223 afb. 207
- 10: tek. 10

Tek. 11

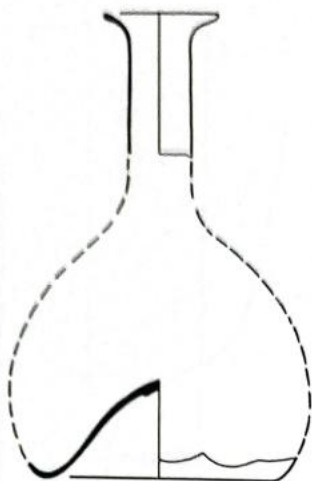
- 1: cru-11
- 2: gl-fle-7
- 3: 17ac
- 4: 11.0/-
- 5: blauwgroen
- 6: vierzijdig
- 7: licht opgebolde bodem
- 8: voorraadfles*
- 9: Kottman 1990, p. 224 afb. 209
- 10: tek. 11

- 1: cru-12
- 2: gl-fle-9
- 3: 17-18
- 4:
- 5: groen
- 6:
- 7: opgestoken bodem
- 8: fles*
- 9: Kottman 1990, p. 226 afb. 213
- 10: tek. 12

Tek. 12

- 1: cru-13
- 2: gl-fle-10
- 3: 15-17
- 4:
- 5: groen
- 6:
- 7: opgestoken bodem
- 8: fles*
- 9: Kottman 1990, p. 226 afb. 214
- 10: tek. 13

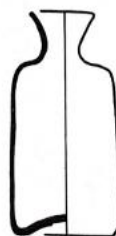
Tek. 13

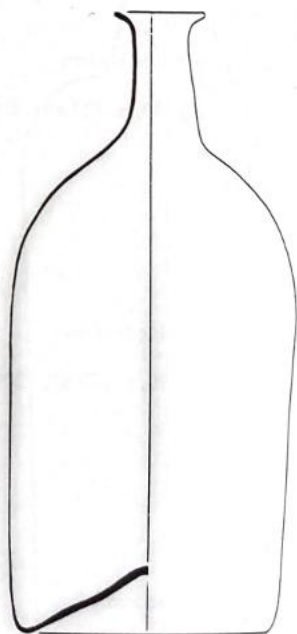
Tek. 14

- 1: cru-14
- 2: gl-fle-11
- 3: 17-18
- 4: 4.0/-
- 5: groen
- 6:
- 7: licht opgebolde bodem
- 8: fles, medicijnflesje*
- 9: Kottman 1991, p. 135 afb. 310-311
- 10: tek. 14

- 1: cru-15
- 2: gl-fle-33
- 3: 17
- 4: 3.0/6.5
- 5: groen
- 6:
- 7: licht opgebolde bodem
- 8: flesje
- 9:
- 10: tek. 15

Tek. 15

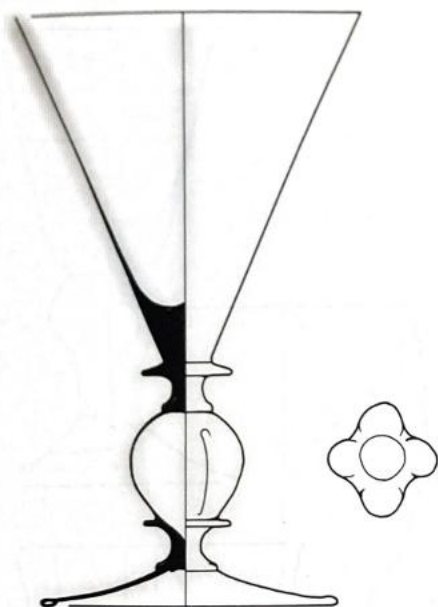
Tek. 16

- 1: cru-16
- 2: gl-fle-34 (schaal 1:4)
- 3: 17B
- 4: 17.0/35
- 5: lichtgroen
- 6:
- 7: opgestoken bodem
- 8: voorraadfles
- 9:
- 10: tek. 16

- 1: cru-17
- 2: gl-ikel-13
- 3: 17B
- 4:
- 5: helder
- 6: reliëfversiering op nodus stam
- 7: voet
- 8: kelkglas*
- 9: Kottman 1990, p. 229 afb. 224
- 10: tek. 17

Tek. 17

Tek. 18

Foto 18

- 1: cru-18
- 2: gl-ikel-14
- 3: 17B
- 4: 10.0/17.0
- 5: helder
- 6: vierzijdig ingedeukte nodus stam
- 7: voet
- 8: kelkglas
- 9: Kottman 1990, p. 230 afb. 226
- 10: tek. 18, foto 18

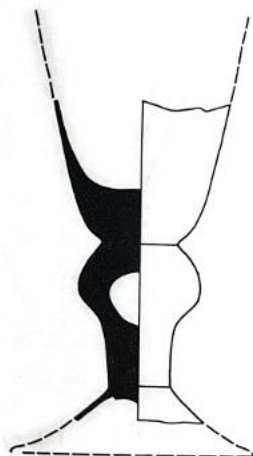
- 1: cru-19
- 2: gl-kel-14
- 3: 17B
- 4:
- 5: helder
- 6: vierzijdig ingedrukte nodus stam
- 7: voet
- 8: kelkglas*
- 9: De Boer 1988, p. 82 afb. 9
- 10: tek. 19

- 1: cru-20
- 2: gl-kel-28
- 3: 18A
- 4:
- 5: helder
- 6: luchtbel in stam
- 7: voet
- 8: kelkglas*
- 9:
- 10: tek. 20

- 1: cru-21
- 2: gl-kel-29
- 3: 17B
- 4: 11.5/8.0
- 5: helder
- 6: kantige cuppa
- 7: voet
- 8: kelkglas
- 9:
- 10: foto 21, tek. 21

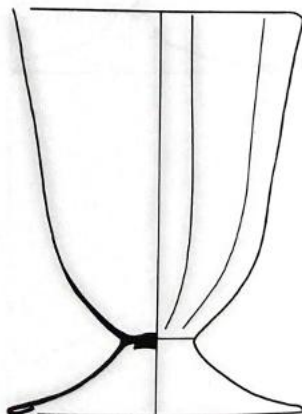
Tek. 19

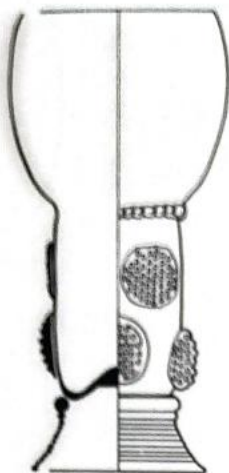
Tek. 20

Foto 21

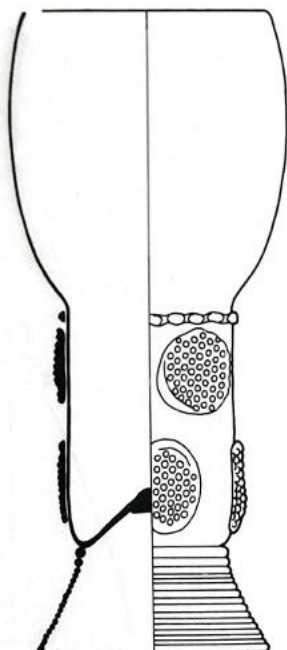
Tek. 21

- 1: cru-22
- 2: gl-roe-2
- 3: 17bd
- 4: 6.0/13.0
- 5: groen
- 6: twee verspringende rijen van vier braam-noppen
- 7: gewonden glasdraad voetring
- 8: roemer
- 9:
- 10: tek. 22

Tek. 22

- 1: cru-23
- 2: gl-roe-3
- 3: 17B
- 4: 18.8/8.0
- 5: groen
- 6: twee verspringende rijen van vier braam-noppen
- 7: gewonden glasdraad voetring
- 8: roemer
- 9:
- 10: tek. 23, foto 23

Tek. 23

Foto 23

- 1: cru-24
- 2: gl-roe-3
- 3: 17B
- 4:
- 5: groen
- 6: drie verspringende rijen van vier braam-
noppen
- 7: gewonden glasdraad voetring
- 8: roemer*
- 9:
- 10: tek. 24

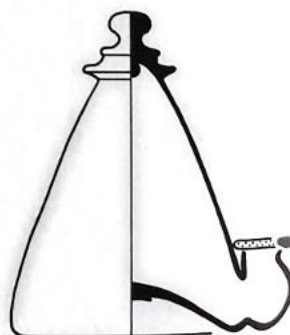

Tek. 24

- 1: cru-25
- 2: gl-vog-1
- 3: 17B
- 4: 7.0/9.0
- 5: helder, blauw
- 6: rand met blauwe glasdraad afgezet
- 7: vlak
- 8: vogelrinkbak
- 9:
- 10: foto 25, tek. 25

Foto 25
226

Tek. 25